

СВЕДОЦИ У „СЛУЧАЈУ” АТЕЉЕ 212

(Мр Миомир Петровић: „Ослобођење драме”, Задужбина „Андрејевић”, Београд 2000)

Едиција „Библиотека Академија” Задужбине „Андрејевић” представља значајан корак у упознавању с радовима младих посленика на пољу науке и културе. Поред магистарских радова из области друштвених и природних наука, читалачка публика сада има ту срећу да се у издавачком програму нађе место и, за сада један, добродошао рад младог театролога, романсијера и драмског писца Миомира Петровића, под насловом *Ослобођење драме*.

Тема његовог рада су историјат извођења као и анализа поставки драмског стваралаштва домаћих аутора на сцени позоришта Атеље 212 у периоду од 1967. до 1987. године. Коришћењем театролошког метода и одговарајућих помоћних дисциплина, Петровић нам пружа увид у историјат ове позоришне куће али и у културне токове који су определили њену репертоарску политику у овом раздобљу. Тако уз исказе неких од првих чланова и оснивача, можемо да се упознамо са прегледом репертоара Атељеа 212 у првих десет година од оснивања, изабраном позоришном критиком, као и са тенденцијама и резултатима у стварању сопственог, препознатљивог глумачког стила који је остао његов заштитни знак, уз ауторов унеколико пренаглашен осврт на тангентални утицај који је у овом слу-

чају (писци Атељеа 212) оставио Битеф. Домаће драмске текстове изведене током ове две деценије Петровић сврстава у пет идејно-тематских целина, са одабраним изразитим представницима сваке од њих као предметом подробне анализе. Прва међу њима названа је „Фарсично позорје”, а њен представник је *Развојни њуј Борс инајдера* Александра Поповића (1967). Анализом овог дела Петровић нам се исказује као аутор спреман да полемише с увреженим мишљењима и да изнесе смеле закључке; он се не заклања иза ставова већине критичара, али у својим образложеним проценама није ни жртва идиосинкразије.

Следећи дискурс, назван „Атељеовска (траги)комедија”, Петровић износи пред читаоца анализом и поређењима дела Душана Ковачевића *Марайонци њрче њочасни круџ* (1973) и Љубомира Симоновића *Чудо у „Шарџану”* (1975). Аутор веома јасно скреће пажњу на једну од незаобилазних одлика ове позоришне куће о којој је на више места у раду реч, а то је изградња специфичног „атељеовског стила глуме”, која је управо овим предствима успоставила парадигматичан домет свог израза.

„Фолклорно/носталгично приказане” такође има два представника: *Ој Србијо ниџде лада нема* Зорице Јевремовић (1977) и *Камен за њод џлаву* Милице Новковић (1977). Одредница „носталгично” се, као што примећује Петровић, првенствено тиче аспекта менталитета. Док у

другим делима сврстаним у ову групу може бити речи о сентименталном размислању о сопственом народу као теми, у два одабрана примера пре свега је реч о критичном приступу.

Четврта група названа је „Интелектуална (филозофско/полемичка) драма”. За приказивање њених одлика – постмодерног поигравања филозофијом и псеудоисторијским фактима – Петровић је одабрао *Мејасџабилини џраал* Ненада Прокића (1985) и *Тебанску куџу* (1987) Велимира Лукића. Контекст у којем се ови аутори поигравају митом шири је и разноврснији од начина на који су то чинили претходници, и Петровић у њима препознаје један од могућих смерова у којем ће се надале развијати домаће драмско стваралаштво.

Последња рука њред фајронџи Синеше Ковачевића (1985) представник је пете, можда данас највитаљније групе, назване „Оштре пору(г)(к)е”, а коју Петровић препознаје и као настављача традиције драма са горким исказом о нашем друштву и менталитету.

Избором дела која је Петровић анализирао као „сведоке” у „случају” Атељеа 212, пред читаоцем се појављује документовано сведочанство о репертоарској политици једне значајне позоришне куће, а то ће се, надамо се, препознати као позив и пример за даља театролошка истраживања нашег позоришта.

Бошко МИЛИН